

**MAHALLADAN TASHABBUSGACHA: YOSH XOTIN-
QIZLARNING JAMOATCHILIK FAOLLIGINI RAQAMLI
ISHTIROK ORQALI KUCHAYTIRISH**

Abduxamitova Gulizebo Dilshod qizi

Sharof Rashidov nomidagi

Samarqand davlat universiteti

Davlat va jamiyat boshqaruvi yo‘nalishi 2-kurs talabasi

Annotatsiya

Ushbu tezisda yosh xotin-qizlarning mahalla va jamiyat hayotidagi ishtirokini kuchaytirish, ularning tashabbuslarini eshitish hamda amaliy natijaga aylantirishda raqamli vositalardan oqilona foydalanish masalasi yoritiladi. Jamoatchilik faolligi faqat tadbirlarda qatnashish bilan cheklanmasdan, muammoni aniqlash, taklif ishlab chiqish, hamkorlikni yo‘lga qo‘yish va natijalarni kuzatishni ham qamrab olishi asoslanadi. Shuningdek, mahalla miqyosida qo‘llash mumkin bo‘lgan “Tashabbus yo‘li” modeli taklif etilib, yoshlarning fikrini tinglash va ularning fuqarolik tashabbuslarini qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha amaliy tavsiyalar beriladi.

Kalit so‘zlar: jamoatchilik faolligi, yosh xotin-qizlar, mahalla, raqamli ishtirok, fuqarolik tashabbusi, ochiq muloqot, davlat boshqaruvi.

Kirish

Jamiyat taraqqiyoti fuqarolarning, ayniqsa, yoshlarning o‘z atrofidagi muammolarga befarq bo‘lmasligi va ularni hal etishda mas’uliyatni his qilishi bilan chambarchas bog‘liq. Mahalla insonning kundalik hayoti, ehtiyojlari va

tashabbuslari jamiyat bilan tutashadigan muhim ijtimoiy makondir. Shu sababli mahalladagi jamoatchilik faolligini rivojlantirish yoshlarning fikrini tinglash, ularga muhokamalarda qatnashish imkonini berish va tashabbuslarini amaliy natijaga yo‘naltirishni talab qiladi.

Raqamli aloqa vositalari axborot almashish va jamoaviy harakatni tashkil etishni osonlashtiradi. Biroq internetda xabar joylashning o‘zi jamoatchilik ishtiroki degani emas. Muhimi — takliflar qay darajada tinglanishi, kim tomonidan ko‘rib chiqilishi va natijasi fuqarolarga tushunarli tarzda yetkazilishidir. Demak, raqamli ishtirok texnologiya bilan birga ishonch, muloqot va javobgarlikka tayanishi lozim.

Mavzuning dolzarbligi

Yosh xotin-qizlarda jamiyatga foyda keltirishga qaratilgan g‘oyalar va tashabbuslar bo‘lishi mumkin. Ularni amaliy loyihaga aylantirish uchun esa aniq yo‘l-yo‘riq, hamkorlik muhiti va fikr bildirish imkoniyati zarur. Ba‘zan tashabbuslar bir martalik tadbir doirasida qolib ketadi, ularning maqsadi, mas’ullari va kutilayotgan natijalari yetarlicha belgilanmaydi. Natijada ishtirokchilar o‘z mehnatining samarasini ko‘rmasligi mumkin.

Shu nuqtayi nazardan, yosh xotin-qizlarning takliflarini muntazam yig‘ish, ularni ko‘rib chiqish, amalga oshirish va natijalarini qayta yetkazish mexanizmini yaratish dolzarbdir. Bu davlat va jamiyat boshqaruvida fuqarolarni nafaqat qarorlar ijrochisi, balki muammolarni aniqlash va yechim topishdagi hamkor sifatida e’tirof etish tamoyiliga mos keladi.

Asosiy qism

Yoshlarning jamoatchilik faolligini kuchaytirish uchun “Tashabbus yo‘li” deb nomlangan besh bosqichli modelni qo‘llash mumkin. Birinchi bosqich — tinglash: yoshlarning takliflari uchrashuvlar, qog‘oz anketalar yoki

onlayn shakllar orqali yig‘iladi. Raqamli vositalardan foydalanish imkoniyati cheklangan fuqarolar ham jarayondan chetda qolmasligi kerak.

Ikkinchi bosqich — muammoni aniqlashtirish. Taklifning kimlarga ta’sir qilishi, mavjud imkoniyatlar va kutilayotgan natija belgilanadi. Uchinchi bosqichda tashabbuskorlar mahalla vakillari yoki tegishli hamkorlar bilan birgalikda kichik, amalga oshirish mumkin bo‘lgan reja tuzadilar. Vazifalar, muddatlar va mas’ullar oldindan kelishib olinadi.

To‘rtinchi bosqich — amalga oshirish va kuzatish. Jarayon haqida muntazam ma’lumot berilib, bajarilgan ishlar va hal etilmagan masalalar ochiq tushuntiriladi. Beshinchi bosqich — natijani qaytarish: yakunda ishtirokchilarga qanday natijaga erishilgani, qaysi takliflar amalga oshirilgani va keyingi qadamlar haqida xabar beriladi. Shu tariqa tashabbusning boshlanishi va yakuni o‘rtasida uzviy aloqa yuzaga keladi.

Masalan, mahalladagi yosh qizlar kasbiy ko‘nikmalarni o‘rganish yoki ko‘ngillilik faoliyatida qatnashish uchun imkoniyatlar yetishmasligini bildirishlari mumkin. Taklif asosida mahalla, ta’lim muassasasi yoki ko‘ngilli mutaxassislar bilan hamkorlikda mahorat uchrashuvi tashkil etish rejalashtiriladi. Natijani baholashda faqat qatnashchilar soni emas, balki olingan ko‘nikmalar, keyingi faoliyatga tayyorlik va ishtirokchilarning fikr-mulohazalari ham hisobga olinadi. Bu amalga oshirilgan loyiha haqidagi da’vo emas, balki modelni amalda qo‘llashga doir misoldir.

Taklif va tavsiyalar

1. Mahallalarda yoshlar takliflarini muntazam qabul qilish va ularga javob berish mexanizmini yo‘lga qo‘yish.
2. Onlayn va an’anaviy muloqot usullarini birga qo‘llab, barcha yoshlar uchun teng ishtirok imkoniyatini yaratish.

3. Har bir taklifning holati va amalga oshirish imkoni bo'lmasa, buning sababini ochiq tushuntirish.

4. Yosh xotin-qizlarni tadbir qatnashchisi bilangina cheklamay, rejalashtirish va natijalarni baholashga ham jalb qilish.

5. Tashabbuslarning samaradorligini aniq mezonlar orqali baholash: javob berilgan takliflar ulushi, bajarilgan vazifalar va ishtirokchilar fikri.

6. Raqamli muloqotda shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish va hurmatga asoslangan muhitni ta'minlash.

Xulosa

Yosh xotin-qizlarning jamoatchilik faolligi jamiyat rivojiga qo'shiladigan muhim hissa bo'lib, ularning mas'uliyatli fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishga xizmat qiladi. Bunday faollikni rivojlantirish uchun faqat tadbirlar tashkil etish yetarli emas. Yoshlarning fikrini eshitish, tashabbuslarini rejalash, hamkorlarni birlashtirish va erishilgan natijalarni ochiq ko'rsatish zarur.

“Tashabbus yo'li” modeli fikr va natija o'rtasidagi masofani qisqartirishga qaratilgan. Uning asosiy tamoyili shundan iboratki, har bir taklifga munosabat bildirilishi, har bir tashabbusning keyingi qadami tushunarli bo'lishi va har bir ishtirokchining hissasi qadrlanishi lozim. Raqamli vositalar jarayonni tezlashtirishi mumkin, ammo muvaffaqiyatning asosi insoniy muloqot, ishonch va javobgarlikdir.

Foydalanilgan manbalar

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. Yangi tahrir, 2023.
2. O'zbekiston Respublikasining “Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida”gi Qonuni, O'RQ-406, 2016-yil 14-sentabr.
3. O'zbekiston Respublikasining “Jamoatchilik nazorati to'g'risida”gi Qonuni, O'RQ-474, 2018-yil 12-aprel.

4. O‘zbekiston Respublikasining “Elektron hukumat to‘g‘risida”gi Qonuni, O‘RQ-395, 2015-yil 9-dekabr.
5. O‘zbekiston Respublikasi qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi: <https://lex.uz>.